

Premie.

I. Pojem a druhy.

Premie značí tolik, co odměna; v širším smyslu slova jest premie úplatou, náhradou, která se dle smlouvy nebo na základě zvláštních norem právních nebo v jinaké způsobě zajišťuje.

Druhy premie jsou rozmanité.

1. Nejčteněji vyskytují se premie v obchodu pojišťovacím; převezme-li kdo pojištění za premii, zakládá tím absolutní obchod (čl. 271 obch. z.). Premií při smlouvě pojišťovací sluší rozuměti peněžitou dávku, kterouž pojištěný dle smlouvy poskytuje pojišťovateli jedinkrát nebo periodicky za cenu (sumu), kterouž pojišťovatel musí pojištěnému ze smlouvy pojišťovací zaplatiti, nastoupí-li určité události, nebo uplyne-li jistá doba. Premie jest v tomto případě aequivalem, který poskytuje pojištěnec pojišťovateli za vzájemné závazky, které tento za onoho na sebe přijímá. Premie záleží v určitém obnosu číselně smluveném, jež sluší zpravidla spláceti v určitých lhůtách s těmi následky, že smlouva pojišťovací zaniká, jakmile se nedodržel premie nebo v čas pravý se neplatilo. Pojišťovací společnosti počítají čisté (netto) a sazbové (tarifové) premie, jež pospolu činí plné premie, které má zaplatiti pojištěný.

Každá racionelní správa pojišťovny na život požaduje též rezervní fond premiový, t. j. fond, který poskytuje pojišťovně potřebných prostředků, aby dostáti mohla závazkům svým. Fond tento zřizuje se z oněch obnosů, které plynou z přebytku splátek premiových po uhrazení rizika t. j. z přebytku, který vychází ze zaplacených premií s odpočítáním zapravených náhrad (ostatně viz čl. »Pojištění životní«, »Pojištění námořské smlouvy o zápůjčku na lodi«, »Smlouvy pojišťovací«).

2. Premie má rozsáhlý význam v obchodu bursovním při t. zv. obchodech premiových (srv. čl. »Bursa«).

3. Zápůjčky premiové tvoří značnou část obchodu cennými papíry.

4. Premie vývozní jsou náhrady, které poskytuje správa státní při vývozu jistého zboží z celního území vývozcova za to, že za dotyčné zboží svého času zaplacen bylo dovozní clo nebo daň spotřební.

Mluví se též o t. zv. nepřímých vývozních premiích, které vyskytují se tehdy, vyváželi-li se surovina jako hotový tovar, ve kterémžto případě daň definitivně zaplacená se restituje, nahraňuje. Takovéto vývozní premie označuje rakouský zákon cukerní a kořaleční jako vývozní bonifikace (náhrady).

Vývozní premie mají pro národní hospodářství význam nemalý, ulehčujíce tuzemskému vyrabiteli odbyt jeho výrobků na velkém trhu světovém (ostatně viz čl. »Daň z lihu«, »Daň z cukru«).

5. V dalším smyslu slova zajišťují se premie jako zvláštní odměna při provozování živností a ku povznesení zemědělství, tak ku př. poskytují se pode jménem premií ve většině zemí na ochranu rolnictví náhrady za sbírání škodlivých hmyzů. Dříve poskytovány též premie za zabité dravce; leč odměny ty byly většinou v jednotlivých zemích korunních nebo bylo udělení jich podmíněno různými obmezeními. Za dobrý chov a pěstění koní poskytují se odměny státní a rovněž i odměny za povznesení chovu dobytka hovězího. Různé hospodářské a živnostenské výstavy udílí rovněž

premie vystavovatelům, kteří účastnili se výstavy dodavše předměty vynikající důležitostí a významem svým.

6. V obchodu knihkupckém jest premie nádavkem záležejícím v nějakém uměleckém díle (obrazu), které se zajišťuje a dává upisovateli nebo předplatiteli, odebere-li od knihkupce větší zásobu knih.

7. Dřívější školní premie rozdělené ve školách obecných zrušeny byly novějšími zákony školními.

8. Premie zajišťují též úřady bezpečnostní i soukromé osoby na vy-pátrání a postižení osob, které se dopustily nějakého těžkého zločinu.

Prenotace viz Záznam knihovní.

Presbyterium.

I. Presbyterium jest obecní představenstvo evangelické farní nebo filiální obce, jemuž přísluší obec na venek zastupovati a obstarávati přímou správu obecních záležitostí vyjímaje ty, které jsou vykázány farnímu úřadu jako takovému. Presbyterium to sestává z faráře nebo z farářů jisté obce, pokud se týká, z vikaře stálého a určitého počtu světských členů obcí volených (presbyterové, starší). Při projednávání záležitostí školních má správce školy rozhodující hlas. Počet zvolených starších řídí se dle velikosti obce; avšak počet jich musí obnášeti alespoň 6 starších v obcích čítajících do 500 duší a nanejvýš 32 starších v obcích o více než 5000 duších. V těchto mezích stanoví každá jednotlivá obec svým obecním zastupitelstvem počet starších a má vymoci si pro usnesení jeho schválení výboru seniorů.

II, Organísace.

Presbyterium volí ze svého středu světského zástupce (kuratora) a jeho náměstka, zapisovatele a pokladníka, po případě správce fondu. Volbu funkcionářů sluší oznámiti senioru. Jak pokladník, tak i všichni členové presbyteria mají pečlivě dbáti toho, aby jmění obecní a nadace byly co nejlépe uloženy a spravovány. Všechny osoby povolané k součinnosti při správě jmění obcí ručí dle občanských zákonů. Úřad presbytera jest čestným a vykonává se bezplatně. Nedostaví-li se některý starší (presbyter) po třikráte za sebou, nepodav náležité omluvy, do shromáždění, může usnesením většiny čítající $\frac{3}{4}$ všech hlasů prohlášen být za zbavena svého mandátu. Pozbude-li presbyter vlastností nezbytných k volitelnosti své, přestává býti členem této korporace (§ 78).

Nově zvolení presbyteri mají některé neděle po skončení služeb božích složiti slib do rukou farářových (§ 77).

Předsedou presbyteria jest pravidlem farář, nemůže-li se farář shromáždění účastniti, kurator. Chce-li některá obec vznést na kuratora trvale úřad předsedy, jest v té příčině učiniti potřebné opatření v místních stanovách.

III. Řád jednací.

Presbyterium usnází se většinou hlasů; hlasování dle jmen provádí se, žádá-li za to třetina přítomných členů. Tajné hlasování odbývá se při volbách a při otázkách, týkajících se osobních zájmů jednotlivých členů. Předseda má stejné právo hlasovací jako ostatní členové a rozhoduje v případě rovnosti hlasů svým hlasem. Má-li za to některý člen, že povinností jeho jest zdržeti se hlasování, má dáti protokolárně poznamenati důvody toho. O každém sezení vede se protokol, který se přečte a na to podepíše předsedou, zapisovatelem a některým členem.